

Е. А. Кузнецов

кандидат економічних наук, доцент завідувач кафедри економіки та управління

УПРАВЛІНСЬКІ ПРОЦЕСИ СТВОРЕННЯ УНІВЕРСИТЕТУ ТРЕТЬОГО ПОКОЛІННЯ

Прогрес сучасної соціально-економічної системи суспільства неможливий без пошуку, розробки та впровадження інноваційної моделі економічного розвитку. Інноваційний шлях розвитку економіки без якісного розвитку фундаментальної науки є утопією. Найважливішим вектором діяльності університетів є реалізація процесу створення нових фундаментальних і прикладних досліджень, які і повинні стати основою базового і просунутого навчання в рамках навчальних програм університетів.

Необхідно відзначити, що в системі економічної політики і практики управлінської діяльності відсутність прогресу пов'язана з низьким рівнем, насамперед, фундаментальних досліджень у сфері економіки та менеджменту. Якщо суспільна дискусія про фундаментальну економічну науку та необхідності її розвитку має досить довгу історію, то про менеджмент як про фундаментальну науку, в кращому варіанті, є полярні точки зору, а в гіршому випадку — дискусія відсутня повністю.

Більшість університетів України розглядають підготовку менеджерів як певну кон'юнктурну діяльність з невизначеними орієнтирами наукової, аналітичної і практичної бази професійних знань [1, с. 18-21]. У цьому питанні ми не поставили і не вирішили багато проблем розвитку університетів другого покоління, а зараз актуально і потрібно розробляти механізми переходу до розвитку університетів третього покоління, щоб не залишитися назавжди на задвірках світового цивілізаційного розвитку (див. табл.).

Таблиця

Концептуальні ознаки трьох поколінь університетів

Професійні якості університету	Перше покоління, середньовіччя	Друге покоління, модель Гумбольдта, XIX–XX сторіччя	Третє покоління, XXI сторіччя
Мета	Освіта	Освіта і дослідження	Освіта, дослідження, практичне застосування нових знань
Роль в суспільстві	Захист істини	Відкриття законів природи	Створення цінностей
Метод пізнання	Схоластика	Сучасний науковий монодисциплінарний	Сучасний науковий міждисциплінарний
Кого готують	Професіоналів	Професіоналів і вчених	Професіоналів, вчених і підприємців
Орієнтація	Вселенська	Національна	Глобальна
Мова	Латинь	Національні мови	Англійська
Внутрішня організація	Земляцтва	Факультети	Автономні інститути
Хто керівник	Канцлер	Вчений (за сумісництвом)	Професійний менеджер

Третє покоління університетів створює важливі передумови для розвитку управлінської науки, яка на основі системних наукових, аналітичних і практичних інновацій буде формувати нову модель підприємницької діяльності. Принципи, які ляжуть в основу нової моделі підприємницької діяльності, будуть визначати не тільки широкий спектр професійних відносин науковців і практиків менеджменту, скільки системно-інтегральну площину їх професійної діяльності. Це означає, що процес інтелектуалізації управлінської діяльності стає основним інноваційним стрижнем професіоналізації менеджменту, а наука і практика менеджменту не можуть існувати окремо. Саме в університетах третього покоління появляється необхідна база для розвитку корпоративних вищих шкіл менеджменту, як автономних інститутів для підготовки за базовими трьома рівнями професіоналізації менеджменту [2, с. 200]. Зрозуміло, що роботу з відкриття таких шкіл необхідно починати вже зараз, при певній чи повній автономії від університетів другого

покоління. Але ця діяльність повинна також активно просувати ідею повноцінного становлення і розвитку університетів саме третього покоління.

В креативній економіці присутність великого науково-дослідного університету дає регіону величезну перевагу. Бостон багато в чому зобов'язаний своїм високотехнологічним «дивом» Массачусетському технологічному інституту. Силіконову долину неможливо собі уявити без Стенфордського університету, який є її давнім креативним ядром.

На наш погляд, наявність великого університету виявляється основним компонентом інфраструктури креативної економіки, більш важливим, ніж канали, залізниці і шосе минулих епох. Університет є також величезним потенційним ресурсом конкурентоспроможності сучасного соціально-економічного розвитку. Щоб ефективно сприяти регіональному зростанню, університет повинен грати три взаємопов'язані ролі, що відображають «Три Т» креативних центрів, а саме *технологію, талант і толерантність* [3, глава 14].

Технологія. Університети виступають центрами передових досліджень у цілому ряді галузей, від програмного забезпечення до біотехнології, і є важливими джерелами нових технологій і подальшого їх комерційного впровадження.

Талант. Університети володіють властивістю притягувати талановитих людей. Залучаючи провідних дослідників і вчених, університети тим самим привертають аспірантів, генерують створення науково-практичних підприємств і комерційних компаній, які розміщуються поблизу, складаючи самостійний відтворюваний інноваційний цикл зростання.

Толерантність. Університети також сприяють створенню прогресивного, відкритого і терпимого людського клімату, що допомагає залучати членів креативного класу.

Література

1. Кузнецов Э. А. Инновационная роль университета в системе развития лидерства и профессионализации управленческой деятельности в Украине [Текст] / Э. А. Кузнецов. — Одесса : Пресс-курьер, 2015. — 106 с.
2. Кузнецов Э. А. Современное управленческое исследование : интегральные признаки и формат системных ограничений [Текст]

- / Э. А. Кузнецов // Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки». — 2015. — Том 2, № 3. — С. 198-202.
3. Флорида Р. Креативный класс. Люди, которые меняют будущее [Текст] / Р. Флорида. — М. : Классика-XXI, 2011. — 432 с.